

ŞÖLEN

1959

Haziran

SAYI:

6

1 Lira

AYLIK SANAT - FİKİR DERGİSİ

BU SAYIDA :

Muzaffer UYGUNER

Sadi SAMRA

Mehmet TUNCER

Fikret ÇOKSOLMAZ

Cavh ÇULFAZ

Yılmaz ŞENTÜRK

Kemal ÖZKARA

Hasan S. BOLAK

Hasan HAMAMCIOĞLU

M. Nuri AYVALI

Mustafa DEMİREL

Abdullah ESEN

Aydın ÖNER

Nedim ORTA

Zeliha AYRANCI

Gülümser KOÇ

İbrahim EROL

Bülent HABORA

Türkan ARAS

Yavuz ÖZDAL

Ali İhsan GÖZLÜCE

Mehmet ERDOĞMUŞ

Muzaffer BÜKÜLMEZ

Jean De PEYRAD

Selâhaddin KUTLUAY

Samih OLCAY

Seyfettin BAŞÇILLAR

Ali PÜSKÜLLÜOĞLU

Sezgin TAŞKIRAN

İbrahim YILDIZ

Metin KONYALI

Seyhan AKAY

Mete ÇUKUROVA

Aslan CANSIZ

Kasım AVCI

Şükran ÇAPA

Sevgi ERSAN

Tahir PUĞAT

Demir Kanat MUTLU

Ali GÜVEN

Mehmet B. ŞANOĞLU

Yorgun Sanatçı

Ö Z E L
KARDEŞLER

GÖMLEK PİJAMA

DİKİMEVİ

Çakmak Caddesi No. 126
ADANA

ŞUBELERİ

Merkezi : İSTANBUL

ÖZEL KARDEŞLER Telefon: 229097

Malatya ÖZEL Kardeşler
Telefon : 1703

A D A N A

ÖZEL KARDEŞLER

Çakmak Caddesi No. 126

Sanat - Zevk ve
en yeni modeller

Özel Kardeşlerde

NURMETAL

ÇAMAŞIR MAKİNALARI
ÇELİK BÜRO MALZEMESİ
MASALAR — KOLTUKLAR — DOLAPLAR

MURATLI

Limited Şirketi Telefon: 2825

Abidinpaşa caddesi No. 58

A D A N A

MİLLÎ MENSUCAT

Sanayi İşletmeleri T. A. Şirketi

Mamulleri : Renkli Bez - Ham Bez - Grizet
ve muhtelif numaralarda iplikler

Telefonlar : Umum Müdür : 2869
Santral : 2209

Telgraf : MENSUCAT
ADANA

ŞÖLEN

AYLIK

SANAT — FİKİR

Dergisi

Sayı : 6

Mayıs — Haziran — 1959

Sahibi ve Yazı İşlerini
fiilen idare eden
Mes'ul Müdür

MEHMET OLGUNBAŞ

İstanbul Mümessili
Ejder Akkoyun

İDARE YERİ

Abidinpaşa Cad. 10 Sokak
No. 4 ikinci kat
(Emlâk Bankası bitişliği)
(P. K. 134 Telefon 3910)
A D A N A

A B O N E

Yıllık 12 Liradır

Dergiye gönderilen yazılar
basılsın basılmasın geri verilmez.
Dergideki yazılar ŞÖLEN ismi
yazılmak suretiyle iktibas edilebilir.

Dizgi ve Baskı

Zemin Matbaası Kom. Şti.
Adana

Ataç'a göre, şiir ne değildir

Muzaffer UYGUNER

Şiir ne değildir, derken her şeyden önce onun diğer sanatlardan ayrıldığı noktaları belirtmek gerekir. Şiir elbette resimden, musikiden ayrı bir sanattır. Şiir, bir söz sanatıdır. Fakat aracı söz olan bir takım sanatlardan da çok farklıdır. Söz sanatlarını ikiye ayırmak ve birinde edebiyatı, öbüründe sanatı yani şiiri ele almak yaygın bir tutumdur artık. Şiir bir sanattır; aracı gene söz olan nazım ise bir sanat değildir. Her ikisi de, gerekince, ölçülü olarak yazılabilir, başka bir deyimle yazılmış olabilir. Fakat bir nazım hiçbir zaman şiir olamaz. Nazım bir fikrin söyleyiş aracı olabildiği halde şiirin bu aracılığa tahammülü yoktur. Şiirin düzyazı ile olan ayrılıklarını ise burada ele alarak tartışmaya girişmeği fazla bulmaktayız.

Şiirin bir söz sanatı olduğunu ve apayrı, üstün bir yeri olduğunu bu sözlerimizle yalnızca hatırlatmak istedik. Burada, daha fazla, öbür sanatlarla olan ilgisini incelemeği gerekli bulmaktayız. Ataç'a göre, «şiirin öteki sanatlardan, resimden musikiden üstünlüğü» yoktur. «Bir resim, bir beste sanat eserinin kendisidir, bir şiir ise okuyanın biraz da kendi çalışmasıyla sezeceği esere götüren bir vasıta» (1). Bir resimde bir takım renkler, çizgiler vardır; güzelliği, sanatın aradığı güzelliği yaratmak için bunlar kendi kendilerine yeter. Musikide de sesler aynı işi yaparlar. «Şiir ise kullandığı kelimeler sayesinde onlardan öte, onları aşan, bizim de ancak düşüncemizle kavrayabileceğimiz bir âlem kurmağa çalışır. Bir resme bakan, bir besteyi dinleyen kimse aldığı hazza büsbütün bırakabilir kendini» (2). Fakat şiirde okuyucuya çok iş düşer Bununla birlikte sırf ritmi için sevdiğimiz, anlamadığımız halde hoşlandığımız şiirler de yok değildir. Şiirde yalnızca anlamak aramak ve buna göre sonuca varmak hatalıdır. Konunun bir başka yönü daha bulunmaktadır. Şiir musiki ve resimden faydalanmalı mıdır? Bu konunun bu yönü üzerinde de çok durul-

(Devamı Arka Sayfada)

(1) Ataç, Okuruma Mektuplar, S. 42

(2) Ataç, İbid.

(Üçüncü sahifenin devamı)

muştur. Ataç, «şiiğin musiki olmasını istemek elbette doğru değildir, musiki istiyorsak, musiki dinliyelim, şiiiri büsbütün bırakalım» (3). demektedir.

Şiirin öbür sanatlarla ilgileri yanında kendi içi meseleleri de bulunmaktadır. Ataç'a göre, şiiir, herşeyden önce şiiir olmalı, şiiir olmağa özenmelidir. «Şiiri bir işe yaradığı için, yahut şairin gerçek duygularını gösterdiği için değil de salt şiiir olduğu için» sevmek ve üzerinde durmak gereken bir sanat olarak kabul eder (4). Şiirde fikir ve dava ardından koşmak şiiiri şiiir olmaktan çıkarır. Bir çokları şiiirin iri lâkırdılar olduğu kanısındadırlar, yada şiiirin yalnız böylece yazılmış olanını anlarlar. Ataç bu gibilere karşıdır (5). Bunun gibi sözcüklerle yapılan ukalâlıklara da kızmaktadır. Baudelaire'in Albotros şiiirinden aldığı

Ses ailes de géant l'empêche de marcher... (6) mısrasını alarak bu ukalâca söze bugün ancak gülünebileceğini söyler ki, bu şekildeki şiiirlerin gülünç olduğunu da belirtmek ister (7).

Ataç, şiiirin ısmarlama ve baştan savma yazılacak bir sanat eseri olmayacağı kanısındadır. Bir yazısında «yeni şair, ısmarlama yazmıyan kişidir» demektedir ve ısmarlama yazılanların birer övgü olacağı belirtmektedir. Ataç'a göre, «günümüzün büyük şairleri, gerçek şairleri, bize günümüzün olaylarının, sevinçlerimizin, acılarımızın şiiirlerini söyleyemiyorlar» kendi çağının sevinçlerini, acılarını söylemek için de gene eski çağlarınkini anlatmağa kalkıyor»lar (8). Ölçü hatırı için, uyak hatırı için söyleyenlerin de hatalı bir yolda olduklarına işaret eder. Örnek olarak Abdülhak Hâmit'in

Kanlar akarak cerihasından

Emreyledi kim karihasından...

beytini alarak şunları söylemektedir: «Cerihanın da lüzumu yok burada, karihanın da, işi kolayına getiriyor, uzun uzun çalışmak şöyle dursun, bir parçacık bile düşünmüyor, aklına eseni yazıyor. Dahî şair, büyük şair değil, şöyle orta—halli şair bile yazdıklarına bir

(Devamı Karşı sayfada)

(3) Ataç, Diyelim, S. 74

(4) Ataç, Günlerin getirdiği, S. 130.

(5) Ataç, Toplu Bakış, Varlık Dergisi, sayı: 403, s.4.

(6) Türkçesi: Dev Kanatları engel olur yürümesine.

(7) Ataç, Karalama Defteri, s. 63.

(8) Ataç, ag. e., s. 45—46.

Rüzgarın Türküsü

I

Sonu belirsiz bir yolculuk hüznü içinde,
Bir gariplik içinde, ölesiye,
Döner boşlukta arzularım,
Döner
Ümidim, sevgim.

II

Bir gece vakti türkümü söyledim ben,
Uyandırdım sizi.
Eski bir sevdanın yorgunluğu vardı
üstünüzde,
Besbelli.

Uzattım isterdim, olsaydı,
Fakat elim yoktu benim.
Çırpındım dallarca, yapraklarca,
Bir gece vakti türkümü söyledim ancak,
Türkümü söyledim.

Sadi SAMRA

(Dördüncü sahifenin devamı)

çekidüzen vermeğe çalışır, yaratmanın dilimizin ucuna geleni yazmak değil, bir şekil kaygısı ile kurmak demek olduğunu bilir» (9).

Samimî olmayan bir şiirin de şiir olamayacağı kanısındadır. Ataç. Ankara'nın ya da İstanbulun bir kahvesinde oturup cigara tütürerek savaş şiirleri yazanlara çatmaktadır. Ona göre samimiyet «bir iş üzerinde iyice düşündükten sonra canı pahasına da olsa savunmağı göze alarak ortaya çıkardığı kanısındır» insanın. Samimiyet «aklına geleni, içinden doğanı yazmak değil, uğraşarak didinerek varılacak bir erek» dir (10). Halbuki Ankara ya da İstanbuldaki şair «tanka binmiş de, pike uçağı ile inmiş de düşmana saldırmış da, kurşunu yemiş de daha bilmem neler... Onların yazdıkları şiirler de fıkracının nüktelerinden, karikatüreünün karikatüründen farklı değildir. Harbi, lâf ebeliğine elverişli bir konu diye kullanıyorlar. Söylediklerinin gerçekte bir kökü yok, onlar da karşılıksız çek imzalıyorlar. İşin kolayını bulmuşlar» (11). Bundan sonra insanın görmediği olayları yazıp yazamayacağı meselelerini ele alarak fikirlerini savunmaktadır.

Şiir ne değildir? sorusuna Ataç'ın yazdıklarından çıkarabildiğimiz cevaplar bunlardır. Demekki ona göre şiir, kendi kendine benzeyen bir sanattır. Şiirde fikir, dava ve ukalalık gerekli olmayan, hattâ şiiri öldüren öğelerdir. Şiir, şairin samimiliğini, içtenliğini isteyen bir söz sanatıdır.

(9) Ataç, ararken, s. 58.

(10) Ataç, ag. e., s. 17.

(11) Ataç, Karalama Defteri, s. 75—76.

Yeni Şiirler

I

Gel, bir dünya yaratalım seninle
Kuş kanadınca hür, insanlarca uzak
yaşamaktan
Mutluluk, saat kadrânlarında yazılı.
Kesik yankılarda kalmalı bu acı
Bitik solumasında kadıncıl insanların.

II

Sen ortasında bir gül gibi açılmalısın
Şavkın vurmali baharına sevgilerin.
Gönlümce bir şarkı tutturalısın,
yanık
Tatlı anılar inadına mutlu.

III

Unutmalısın her şeyi güzelim
Bir dünya kurmak için yeni baştan
Kuş kanadınca hür,
İnsanlarca uzak yaşamaktan.

Mehmet TUNCER

Ç a ğ r ı

İçimin Dünyasına koşmalısın
Birikmiş ızdıraplarınla
Sükûtlü.
Ağlamaklı gözlerle gelmelisin
Bahçemde unutmalısın kederi,
Ve
İklimimde yaşamalısın
Gündüzler gece,
Geceler ağlamaklı

Olsada!...

Gelmelisin!

Fikret ÇOKSOLMAZ

Günlerden Bir Pazar

ya da

Her Dizede Bir Pazar

Ben bir Pazar düşünüyorum
Ahmedin yedi günü de Pazar
Osmanın kafasındaki Pazar daha başka
Tanrı bir Pazar yaratmış
Bizimki ayrı ayrı sonsuz Pazar

Cavlı ÇULFAZ

Geçerken Gördüğüm

Bozkırların eteğinde uzanan,
Yürek sarsıtıcı yollar.
İnsanın içi burkular, hele
Yokmu o köprüler.
Daha altı aylık yavrusu sırtında,
Tarlaya giden anneler.
Yol üstünde çay kenarında
Çımlıplak yavrular
Güneş ışıl ışıl
Kumlar ışıl ışıl
Kimi kum yığar, kimi suda
Her çocuk bir şeyle oynar.
Orta Anadoluda.

Yılmaz ŞENTÜRK

BAKIŞLAR

Dönüyorsun gözlerimin önünde
Sarı bir yaprak gibi,
Bakışlarında bir başkalık...
Nedir?
Bilmemki derdin.
Yoksa arada birimi var?...

Kemâl ÖZKARA

SONRA YUM GÖZLERİNİ

Önce derin bir âh çek, nefes al doya
doya
Sonra yum gözlerini, dalar gibi uykuya...
Ve yavaş yavaş acıp seyret uçsuz engini,
Kaşıyan bulutları gök yüzünün rengini
Duy göğsünde baharı... Kapa aç
gözlerini,
Göğe derin derin bak, esnet göğüslerini.
Bir aralık kulak ver sessiz aklıyan
suya
Sonra yum gözlerini dalar gibi uykuya...

Hasan S. BOLAK

Postacı

Bu kadar haksızlık
Fazla artık
Hiç olmazsa
Bir defacık
Benim
Kimsesiz kapımı
Çal.
Çalda bir mektup uzat
Sılanın hasreti ile dolu mektup
Yüreğimi bir kor gibi
Yaksında kül etsin.
Tek.

Hasan HAMAMCIOĞLU

R E S T

Kıraç tarlalara tohumlar attık
Düşündükte geleceği
Duaya Kalkan ellerimize yıldızlar
yağdı
Sonra Tekel İdaresiyle anlaştık
Hasat zamamı

M. Nuri AYVALI

— Dışarda yağmur, soğuk bir kış gecesiydi. Her zaman gibi köylüler püfür püfür yanan sıcak bir ocak başına toplanmışlar “şor,, ediyorlardı. Söz döne dolaya eski günlere gelmişti. —

Bir Gözübüyük Ali vardı, Rahmetlik....

Yazan : Mustafa DEMİREL

N olur etme eyleme ağa. Ayağının tozuna yüzümü süreyim. Gurban olam, gadan alam ağa. Zatan hepsi üç beş kuruş. Dizimde, golumda derman galmadı kazanacak. kazanacak. 'Vermem' dedi anası. 'Get Çukurovaya para kazan ev düzecek. Hatın gimi yaşadabilinmi? dedi 'Elifimi'. 'Ben öyle her zopzekile gız vermem.

Karşısındaki adam baştan tırnağa silâhlanmıştı. Babayığitti. Şakaklarına kadar kıvrılan gür siyah bıyıkları, iri, kömür karası gözleri, kocaman ağzı, yağız çehresi ona bambaşka bir heybetlilik veriyordu. İki yanına birer tabanca sokmuştu. Mavzerini diklemesine tutmuş, üstüne yaslanmış, karşısındaki adama iri iri bakıyordu.

N idem gara yazı Elifim. Yazılmış annımıza bir yol, bozulmazki. Gara yazı Elifim. Elifim oooy oy.”

Söyledikçe ağlıyor, ağladıkça daha çok söylüyordu.

“Allah gözüne dizine duru ağam. Başın altında gala da çocuklarının yüzünü göremiyessin. Başka ne diyem ağam.”

Amanın bir şey oldu gardaşlar o an. Gözübüyük Ali'ye bir hal oldu. Gözübüyük Ali'nin gözleri dolu dolu oldu. Doğruldu diklemesine tuttuğu mavzerinin üstünden, öte yana döndü. Ne o?

Ağlıyordu Gözübüyük Ali. Koca arslan ağlıyordu ömründe ilk defa. Usul usul fişekliği çözdü belinden, sarıp sarmalanmış bir kuşak çıkardı. Elleri titriyordu. Kuşağın içinde deste desteydi apaçar onluklar, yüzlükler. Aldı bir destesini, yerde oturmuş, başını elleri arasına almış hâlâ Elifine oy çeken uşağa uzattı.

“Al” dedi. Bir ev düz Elifine, hatın gimi yaşat. Benden de selâm söyle.”

Tek tek konuşuyor, kelimeler boğazında düğümleniyordu. Gene de heybetli sesi. Emrediyordu.

“Haydi” dedi. “Haydi al get. Bakma yüzüme öyle.”

Başkalarının gözlerini yaşlı görmesine tahammülü yoktu.

D Ö N Ü Ş

Siyah
Dönüyordu beyaza
Ninemın saçları
Misali
Fakat
Bilmiyordum
Siyaha döndüğünü
Beyazların
Gündüzlerin
Geceye döndüğü gibi
Beyazlarda
Siyaha dönüyormuş

Abdullah ESEN

Günlerden Bir Pazar ya da

Her Dizede Bir Pazar

Ben bir Pazar düşünüyorum
Ahmedin yedi günü de Pazar
Osmanın kafasındaki Pazar daha başka
Taurı bir Pazar yaratmış
Bizimki ayrı ayrı sonsuz Pazar

Cavlı ÇULFAZ

Geçerken Gördüğüm

Bozkırların eteğinde uzanan,
Yürek sarsıtıcı yollar.
İnsanın içi burkular, hele
Yokmu o köprüler.
Daha altı aylık yavrusu sırtında,
Tarlaya giden anneler.
Yol üstünde çay kenarında
Çırlıçılak yavrular
Güneş ışıllı ışıllı
Kumlar ışıllı ışıllı
Kimi kum yağar, kimi suda
Her çocuk bir şeyle oynar.
Orta Anadolu'da.

Yılmaz ŞENTÜRK

BAKIŞLAR

Dönüyorsun gözlerimin önünde
Sarı bir yaprak gibi,
Bakışlarında bir başkalık...
Nedir?
Bilmemki derdin.
Yoksa arada birimi var?...

Kemâl ÖZKARA

SONRA YUM GÖZLERİNİ

Önce derin bir âh çek, nefes al doya
doya
Sonra yum gözlerini, dalar gibi uykuya...
Ve yavaş yavaş acı seyret uçsuz engini,
Kaşıyan bulutları gök yüzünün rengini
Duy göğsünde baharı... Kapa aç
gözlerini,
Göğe derin derin bak, esnet göğüslerini.
Bir aralık kulak ver sessiz ağılayan
suya
Sonra yum gözlerini dalar gibi uykuya...

Hasan S. BOLAK

Postacı

Bu kadar haksızlık
Fazla artık
Hiç olmazsa
Bir defacık
Benim
Kimsesiz kapımı
Çal.
Çalda bir mektup uzat
Sılanın hasreti ile dolu mektup
Yüreğimi bir kor gibi
Yaksında kül etsin.
Tek.

Hasan HAMAMCIOĞLU

R E S T

Kıraç tarlalara tohumlar attık
Düşündükte geleceği
Duaya Kalkan ellerimize yıldızlar
yağdı
Sonra Tekel İdaresiyle anlaştık
Hasat zamanı

M. Nuri AYVALI

Susuz Harman

Sütlü cevizler çatlatacak
Bir gün dudaklarını
Bir gün kuru bir dut ağacının
gölgesinde
Beni içeceksin kederlerince
Beni sigara dumanlarında
Hele bir geçsin
Bir geçsin düşlerinden bensî çeşreler
Ağlamaklı gözlerle temizliyeceksin
Arkan bana dönük
Ağlamaklı gözlerle, tek tek
göğsünden
Tek tek saman rengi çavdar
saplarını.
Yerleri hasır döşeli köy evlerinde
Perdeler inik
Dudaklarım seni emecek
Gözlerin beni.
İki tek gözyaşı
İki tek hasır deliğinden
Toprağa gömülecek.

Aydın ÖNER

Körler Şarkısı

Ey gözlerim
Uykularımın aralığında
Bir kez
Düşüme girin

Nedim ORTA

İNATÇI OLMA

Kardeşim gel inat etme
İçerim deyipte benide üzme
Söndür bir daha yakmamak üzere
Söz veripte ihanet etme

Zeliha AYRANCI

EY... DOSTLAR

Günaydın dostlar
Günaydın Arife hanım
Sen Eskişehirli çubuk gibi delikanlım
Günaydın mum ışığında
Gece dikiş yapan hanım
Günaydın portakal satıcısı
Vanlı Hasan
Günaydın size
Günlerini bir ipe dizip tesbih gibi çeken
Yetmişlik ihtiyar
Yaşamak için çırpınan
Sen delikanlım
Günaydın hepinize
Sen Çaldağın demirbaşı
Yeşil Obalı Sığır çobanı
Sanada günaydın.....

Gülümser KOÇ

BEN KÖY ÇOCUĞU

Ben köy çocuğu
Yalınayak baş açık
Karlı günlerde
Elimde bir fak
Kuş avlamak için
Giderim hopluya zıplaya
Serçe düşen yerlere

İbrahim EROL

O Kent Üzerine Duymalar

K I S M E T

Bülent HABORA

SALKI :

Geçen gün birini gördüm. Arkadaş arkadaş kokuyordu. Belkide bir yerden getirdiği bazı şeyler vardı. Haber de olabilirdi bu. Kişi çoktandır, duymadığı yerleri göz önüne getirince seviniyor. İçinde limonun ekşiliğinde birşeyler duyuyor. Onun o kent öyleymiş, şöyleymiş demeleri neredeyse kişiye yıldızları saydırtacak. Neden ya da niçin kişi hep bu durumlara düşüyor? Bunlardan kurtulmak için ne yapmalı.

Çok süreler bende bazı şeyler düşünmüştüm. Eski havayı aramıştım. Yeni yapılan kaldırımların üzerinde bile bulamamıştım. O sıralarda da istediklerime kavuşamayınca bir takım eziklikler duydum. Yalnız parkların kalabalık olduğu süreler kendimi mutlu buluyorum.

Üç tane kişiliği olmayan adam yaptım. Birini düzgün konuşturdum. Öbürünü sizlere benzettim. Sonuncusunu ise... O elimden kurtuldu, kişi olmak için savaştı. İlk önceleri yendi. Yene yene yenilmesini öğrendi. Başkalarının evinden kaz çaldı. Gazetelerde resmi çıktı. Tanındı. En sonunda o da diğerleri gibi son sayfaya düştü.

O, o gün kişi sanıyordu kendini artık. Anahtarlarla istediği kapıyı açacaktı, sanki. Havanın yağmurlu olmasına bakmadan geçti karşıki kaldırıma. Bağıra çağıra jilet satan çocukları tek tek yakaladı, otomobil durduran polislere verdi. Güldü. Arkasından polisin, yere

tükürdü. On lira karşılığında eline bir makbuz tutuşturdular. Çocukların hepsi kaçtı polislerin elinden. Dövdüler adamı. Kahverengi yağmur suyuna bulaştı pantolonu. Kirletti suyu.

Elbisesi maviydi.

Hep tozlu iskemlelere oturduğundan pantolonunu bir bit pazarına götürdü. Dört buçuk liranın üzerine bir on kuruş, bir beş kuruş en sonunda da bir ikibuçuk kuruş verdiler. Tutarı dört yüz altmış yedibuçuk kuruş. Gitti, yedi yemek. Doymadı. Ama parası bitmişti. Pantalonsuz pantalonsuz musluğu ağzına dayadı. İçti beş bardarlık su.

Ağzından bir saç çıkardı. Tükürdü, su içti. Tükürdü, su içti. Sonra o sokağı gördü. Bir kokarca evlenmeye gitmişti. İçerde bir memur yoktu. Ne biçim yaz bu demek istedi dışından. Korktu.

Evini basmaya gelen polisler iki yüz elli gram rakı, bir tabanca, üç ayrı odada üç kadın yakaladılar. Ama soraları hepsinin kız olduğu anlaşıldı. Çünkü gitmişti önceden lokantacıya. İstemişti parasını. Hepsini paylaşmıştı onları. Anlarsın yaa.

Ya, işte böyle. Bir güneşli gün daha yok olmuştu. Her yer karanlıktı. Kaçamak yapıp yazlık bir sinemaya gitti.

Bilmiyorum diğer o iki adamım ne oldu.

Sizler var ya, sizler...

SEN HA...!

Türkân ARAS

Haber salmışsın kır çiçeğim. Poyrazlarla selâm sunmuşsun bana..... Kokuların mest etti edeli baygınlım belki sarhoşum, belkide mantığımı kaybettim. Yalnız tek şey biliyorum sere serpe uzanırıp yattığımı küme küme, ağ ağ, gri bulut sütunları.

Şaşırma kır çiçeğim gönderdiğin bir demet râyiha çıkardı beni buraya.

O isimsiz bakışlarını sunma Allah aşkına koyma baygın râyihalarından bir dahaki postana.

Ağır ağır bir gemi dün limana kır çiçeğim. Uğultusu kükremiş bir arslanı andırıyordu; Demişsin kader ağlarını örsün artık, dinsin bu kasvet, bu koyu sisli malarya;

.....Kader biziz kader bizim aşkımız mor meneksem. Kader senin kılmıdıyan yapraklarında susuşunda ve gülüşünde..... Çektiğin ahları dahi ulaştırıyor postacımız.

Bindiğimiz bulutlar masal ülkesine yollanıyor duymuyormusun? Kader bi-

zim aşkımızın ilâhiliğinde. Ve nihayet felek bizi kiskanıyormuş ne çıkar. Maceramız Ayda gazetelerle tefrikalarla okunup kapışılıyormuş.....

Deniz dibi cinleri kırçiçeğim, bes-telediğimiz ninnilerle dans ediyormuş..... Dün gece seninle dolu zifiri, koyu siyah sâniyeler geçirdim. Susadım.....! Kavrıldum.....!

Anlamadın ben sosyete düşkünü değilim. Bir kadeh cin, likör, şarap için susamadım. Ben bir kır menekşesinin âhenk dolu tavırlarına susadım. Uyanıverdim kır çiçeğim dün gece, bir demet bakire mor menekşe çalmıştı kapımızı..... Bu sefer pek şikâyetçi zalim poyraz, Erciyeşte engellemişler onu; Kokularını göndermişsin bana binipte gelsin diye.

Erciyes'e tel çekmiştim dün akşam postamıza yol ver diye... Demiş mor menekşe zalimdir; Eritiverir karlarımı ve sonra donatır ovalarımı.....

Sen zalimmisin kır çiçeğim? sen ha.....!

YEŞİL IŞIK DAMLACIKLARINDA KIRILAN HAYAT

Dilencilerin mahzun gözleri var ya
Bana öyle bakıyor çocukluğum
Deşilmiş yaraların sancısını duyuyorum da
Katillerin kini doluyor gözlerime
Onsekizlik kızların baldırlarındaki titreyişle
Gerdeğine giriyorum otuzbeşlik bir aşiftenin
Bil dul gibi umutlarım vadilerde tutsak
Anılara, düşlere ömrüme ve nedenlere küfrediyorum
Ağlıyorum... Uluyarak tıpkı gece gibi
Bir bilginin ağırlaşmış beyniyle
Kalıplarını parçalıyorum yaşamamın
Deli diyorlar....
Saçlarım uçuşuyor etekleri gibi kızların
Hep öpüşte balabanlar örneği pathyor kalbim
Denizler; şarkılar, dalgalar doyulmuyor
Sahillerin bulutları gizleniyor avuçlarımda
Dalarak yeşil ışıklı sulara
Kuğular gibi silkiniyorum
Bir inci saplanıyor gırtlığıma
Masmavi inançlara kuşbakışı
Yeşil ışık damlacıklarında
Kırılan hayatımı seyrediyorum...

Yavuz ÖZDAL

ANACIĞIM

Bilmem nasılsın
Ocağımızdan duman tütüyor
Yine lepemi pişiriyorsun
Sarı ineğimiz gevşiyormu avlumuzda
Boz merkebimiz torbayı atmış olacak
Kardeşim Mehmet gübreligimizde evcik yapıyor
Sen yine eskilerimi yamıyorsun anacığım
Bırak bu evin derdi bitmez bırak
Gel gelde dertleşelim biraz

Ali İhsan GÖZLÜCE

Tatlı Sızı...

Bir sızı var yüreğimde
Yürekleri kurumuş
Yaratıldığına pişman insanların
Bir sızı var: yüzyılların
Köküne kurt düşmüş ağacın
Suyu çekilmiş toprağın
Bir sızı var
Yürekleri delik deşik insanların
Benim sızımı duyan
Doğmamış anasından daha
Doğmuşsa gözleri kapalı
Değilse dudakları
Açıksa eli bağlı
Çözükse: taşımak isterim...

Mehmet ERDOĞMUŞ

Yitik Yaşantı

Yağmur uçları bir kırmızı, yeşil,
Kipriklerimden düşüyor
Kokusu ışıldıyor yeşilin bulutlarının
ucu sarkık
Düşüyor başıma, ellerime;
Kanıyan dudaklarımdan
Kızgın damlacık
Bir dağıtıyor saçlarımızı,
Rüzgârla sevişiyor anlaşılan
Kıskanıyor insanları ki birden diniyor,
Görebiliyorum usumdaki insan gibi
Korkunç ormanları getiriyor,
Barışmak üzere sevgiliyi
Onunkini kucak dolusu getiriyor

Muzaffer BÜKÜLMEZ

Hokkabazca Aşk

Zaman zaman yazılarımı okuyan ve eleştiren sevimli bir bayan okuyucum:

—«Beğenmedim,—Or Ahaim—Balosu üzerine yazdıklarınızı. Ayırt—etmek—sizin öğmüştünüz bütün kadınları. Çirkinlerin—yazıda da olsa—Güzel ve Süslü Püslü hanfendiler yanında yer alması doğru mu Allah aşkına!»

Şöyle karşılık verdim ona:

«—Hanfendiciğim, sizin çirkin bulduğunuz bir başkasına hoş görünebilir. Sonra yüz çizgileri tamamen manâsız ve güzellik bakımından da pek yoksul nice kadınların kendilerine göre hayranları olduğunu ve hatta evlenecek koca bulduklarını görmüyor muyuz!»

— Oh, Evet, evet dedi; Siz de şu tiplerdensiniz ki:

«Kusurlara meziyetler diye bakan,
Ve hepsine uygun birer isim takan;
Yasemin'de SOLUK Renk'i Beyaza
mihenk yapan,
Öd patlatan Siyahi'ye Esmer'im
diye tapan;

ŞİŞMAN'a kof gēbeği Azamet sizce,
Bir kenarda oturan PASAKLI'nın,
sessizce,

Ihmâl edilmiştir güzelliği keskin
görüşünüzce;

Tanrıçe gözünüzde SIRIK gibi vücutlar,

Birer Huri Melektir yerden bitme
BODUR'lar;

HİLEKÂR'ı zeki sanan, takdir eden
APTAL'ı,

VE PIRLANTA kalbi gören aşağılık
MAĞRUR'u;

Türkçesi : Selâhattin KUTLUAY

Çenesi düşük ÇIRÇIR'lar—Lâ tesbih—Hoş Sohbettir,
DİLSİZ'lerin sükutu en şerefli İFFET'tir.

* * *

O HAK AŞIKI ki, içi semavi sevgi dolu,
Tapar, sevdiklerine olsalar da KUSURLU;;»

* * *

Hanfendi hakikaten kültürlü, aydın bir kimsedir ve en ufak fırsatta Ebedi Kimliğini hemen ortaya koyuverir.

Ama bu sefer ben de bir revanşa bulunmaktan kendimi alamadım. Ve başladım okumağa:

Rengini sorarsanız, zencivâri siyahıye,
Ben bir şirin esmerim der,

Şaşı'ya hiç yaklaşmayın,
Venüs, yanımda halt etmiş cevabını verir.

Bir nefescik canı olan sıksakı,

Boyunu serviye benzettir;

Yerden bitme bodur'u da,

Çıtı—Pıtı olduğunu söyler;

Şişman'ına yan bakmayın,

Göbeğini çok beğenir;

Mavi—Çakır gözlüsü de

Gözünde Bahar'ı görür...»

Görüyorsunuzya, Aziz Hanfendi, öyle kelime ve buluşlar vardır ki dilimizde birçok kusurları Meziyet olarak gösterebilmek için biçilmiş birer kaffan.. Yalnız yaş ve Menşe noktalarına temas etmek şartıyla...

AYIN HABERLERİ

“DOĞUŞ”

Nisan ayı sonlarına doğru Adana Kız Lisesi öğrencileri ile, Adana Kız Öğretmen Okulu öğrencileri arasında, «Cemiyetmi yazara? Yazarmı cemiyete tesir eder?» Mevzuunda yapılan münazara neticesi Adana gazetesinde uzun tartışmalar yapıldı.

Sebebi: Kız öğrencilerinden birinin Vâhiy kelimesi yerine «Doğuş» kelimesini kullanmasından ileri geldi. Vatandaş gazetesi yazarı bay Kenan Ünalı ile Bugün gazetesi yazarı bay Kemal Göksel arasındaki yazı tartışması neticesinde bizim anladığımız netice şöyleydi. [*]

Bay Göksel Münazaranın jüri başkanı. Jüri üyelerinden biri gelmediği için orada hazır bulunan Vatandaş gazetesi yazarı bay Ünalı'nın jüri üyesi olmasını bay Göksel teklif ediyor ve kabul ediliyor. Münazaranın Kız Lisesi ekib başkanı Sezen Beygo tezini daha kuvvetle savunabilmesi için Peygamberimiz Hazreti Muhammed'in topluma yapmış olduğu etkilerden bahsederek «Tanrı Vâhiyleri yerine «Doğuş» gibi öz türkçe bir kelime kullanıyor. Vay senmişin bunu söyleyen diyor, Bay Ünalı. Münazaranın sonunda çıkıyor kürsüye biraz evvelki konuşmalarına not takdir etmek zorunda bulunan öğrenci sezen Baygo ile başlıyor münakaşaya. Bilgisizlikle suçlandırıyor Liseli öğrenciyi:

Orman mühendisliği tahsili yapmış olan Bay Ünalı'nın medeni tartışma

ölçü ve usulleri içinde değerlendirmeye imkân olmayan hareketini yersiz karşıladık. Ama suçun büyüğü Bay Gökselde; Din konusunda aşırı taassup ve hassasiyeti olan! Bay Ünalıyı ilmi bir münazarada jüri üyeliğine teklifi. Ama Bugün gazetesindeki Bay Göksel'in cevabı yerinde

«Unutmamak lâzımdır ki, yetişen ve yetişmekte olan Atatürk Gençliği, her zaman dinin müzahiri ve dostu olmuş, fakat onun arkasında pusu kurarak devrimleri vurmaya çalışan her türlü irtica hareketinin de amansız düşmanı kesilmiştir.

Bu nasıl bir «mâni»dir ki, aynı devrimci gençliğin bir ferdi sayılmak lâzımgelen B. Ünalı'nın, din konularının kendi inbisarını bir metal haline getirmeye çalışıyor ve kendi fikirlerine aykırı bulduğu her düşüncüyü en fevri hareketlerle mahkûm etmiye teşebbüs ediyor?»

VEDA GECESİ

Mayıs içinde Adana Erkek Lisesi öğrencileri «Veda Gecesi» tertiplerler. Şehir Tiyatrosu salonunda yapılan gecenin vasat olduğunu söyleyebiliriz. Sahne başarısızdı.

DEFİLE

1958—59 Öğretim yılının sona ermesi dolayısıyla Tarsus Kız Sanat Enstitüsünde Fustitü talebeleri tarafından

[*] ŞÖLEN dergisi adma hiç bir yazarımız münazaraya girmede (giremedi) tertip edenler basın olarak uslarında yalnız günlük gazeteleri biliyor olmahtlar.

bir defile yapıldı 20 manken öğrencinin teşhis ettiği 87 krepsiyon davetlileri memnun etti. Defile çok başarılı idi.

Adanadaki Defile

Erciyes sinamasında Terzi Bn. Şayeste Öztürk tarafından hususi bir defile tertip edildi 1250 kişilik sinemanın dolu olmasına rağmen usta terzi 4000 lira zarar ettiğini söyledi. 50 den fazla elbiseyi yabancı ve yerli mankenler teşhir etti.

Minyatür bebek Sergisi

Adananın genç sanatçılarından Muallâ Ateşok 16 Mayıs'ta Şehir tiyatrosu fuayesinde folklorik minyatür bebek sergisi açtı. Sergi son aylarda açılan sergilerin en alâka çekenini oldu.

Resim Sergileri

İstanbulun tanınmış Ressamlarından Mustafa Turgut Tokat 37 nci hususi Resim sergisini Adana Tiyatrosu Fuayesinde 1 - Mayıs'ta 15 Mayıs arasında açtı.

Kıymetli Ressam 50 den fazla güzel tablounun hiç birinin satılmamış olduğunu bizlere acı acı anlattı. İkinci sergi aynı yerde Bay Tokat'dan sonra Mersinli Ressam Nuri Abaş tarafından açıldı.

SALKIM

Adana çıkan Aylık Salkım Gazetesi 55 nci sayısı ile altıncı yayını yılına girdi. Başarılar.

Ankarada Remzi Oğuz Arık'ın Anma Töreni

Rahmetli Remzi Oğuz Arık'ın ölümünün beşinci yıldönümü dolayısıyla, (Remzi Oğuz Arık'ın eserlerini yayma ve anıtını yaptırma derneği) nin tertip-

lediği anma töreni Nisan ayı içinde Ankarada Türk Ocağı salonlarında yapıldı. Şevket Reşit Hatipoğlu, Halim Baki Kunter, Saim Kara Ömeroğlu, Şadi Pehlivanoglu, merhumun şahsiyeti hakkında konuşmuşlar ve hatıralarını anlatmışlardır. Ayrıca Rıdvan Çongur, rahmetinin «Dostluk üzerine düşünceler» ve «Gurbet» isimli yazılarını: Azmi Güleç de, Halk Şairi Sadık Çavuş'un yazdığı «Gurbet yolcusu» isimli şiirini okumuşlar, halen Amerikada bulunan Milliyetçi şair Hocaoglu Selahattin Ertürk'ün, Remzi Oğuz Arık için, yazıp plağa okuduğu şiirde, kendi sesinden dinletilmiştir.

Bir Başka Gece

Mayısın ilk haftası içinde 3910 nolu telefonumuzdan şöyle bir konuşma oldu.

— Burası Adana Kız Lisesi evvelki gün okulumuz bir gece tertipleli.

— Evet

— Efendim. Şehrin basın mensupları bu toplantıya çağrıldığı halde sizlerin bulunmadığınızı gördük. ve sonra anladıkki derginiz haberdar edilmemiş.

— Evet

— Gecemizde Molyer'den «adepte «Meraki Hanım» komedisi «Madam Batoflay'ın operasından «Bekleyiş» arya-sı, folklor hareketlerinden «kına Gecesi» başarı ile sahneye kondu ayrıca kız öğrencilerimiz «Ateş dansı» ile «bale» yaptılar. «Meşhur kadınların tablolarını» canlandırdılar.

— Dinliyorum.

— Bunları derginize yazarmısınız bir dakika ilaveten kızlarımızdan mürekkep birde caz ekibi kurmuştuk.

Şölen : telefon eden kız lisesi mü-

(Devamı Sa. 23 de)

NATO'nun 10. Yıl Dönümü Münasebetile

Yazan : Samih OLCAY

Sayı 5 in devamı

Bütün bu işgal ve ilhakların rakamla ifadesi şudur. 1.400.000 Km. kare arazi 110 milyon nüfusa sahip memleketler «harpsiz fetih» denilen bir usulle Rus imparatorluğunun içine alındı. İlhak edilen bu memleketlerin gelirleri aşağı yukarı Rus milli gelirinin yarısına tekabül ediyordu.

Şimdi hatıra bir sual gelebilir: bütün bu olaylara hürriyet ideali uğrunda bunca kan dökmüş can vermiş olan milletler acaba nasıl ve ne için seyirci kalabildiler? Bunun biri maddi diğeri manevi iki sebep ve izahı olabilir.

Manevi izahı şudur: hür insanlık daha dün müşterek gayelerin tahakkuku için kader birliği yaptığı bir milletin birden bire hürriyet düşmanı haline gelmesine akıl erdiremiyor, adeta manyetize edilmiş büyülenmiş gibi hadiseleri deren bir şaşkınlık ve müthiş bir hayal kırıklığı içinde takip ediyordu. Sonra ilhak edilen memleketler komünist alemin, bu muazzam harp makinesinin, karşısına çıkılabileceğini böyle muazzam bir orduya dayanılarak yapılan isteklere hayır denebileceğini tasavvur dahi edemiyorlardı.

Bir nokta üzerinde kısa bir açıklama yapılan Türkiyeye vaki komünist istekleri karşısında biz ne yaptık. Bu isteklerin arkasındada gene herkesin müthiş, muazzam diye vasıflandırdığı Rus orduları vardı. O halde biz ne cesaretle kime güvenerek istekleri red ettik. Komünistlerin hakiki kuvvetlerinden müteğafil mi idik. Herhangi bir yardıma mı bel bağlamıştık. Hayır, hiçbiri değil. Rus isteklerine hayır derken kuvveti Atatürk'ün istiklâl mücadelesi sırasında söyleyip tarihe mal ettiği bir formülden ahyorduk. O formül şu idi. «Asıl olan Türk milletinin şerefli, haysiyetli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu millet hürriyetsiz, esir yaşamaktansa ölmeği tercih eder. O halde parola : YA İSTİKLÂL YA ÖLÜM.. Türk milletinin bu vasfından doğan hayır cevabı bir hükümetin bir şefin veya bir partinin cevabı değildir. Bu cevaba Arapçayda hudutdaki Rus nöbetçilerini kayıtsızca seyrederek çiftini süren 18 yaşındaki delikanlıdan Edirne varoşlarındaki 70 lik ihtiyara kadar bütün Türk milleti iştirak ediyordu. Tecavüze yeltenenler, mahmuz gürültüsü, kılıç şakırtılarıyla emellerine ulaşacaklarını zannederler de bu hakikatleri bildikleri için milyonluk Rus orduları Türk hudutlarında mihlanıp kaldı.

Şimdi Türk milletinin bu kararının dünya üzerindeki tesirlerini bilhassa hürriyet aleminin üzerindeki tesirlerini tetkik edelim:

Rus talepleri vaki olunca Demokrasi aleminin birçok ileri gelenleri eyvah, hür bir millet daha demir perde arkasına geçti diye hayıflanmışlardı. Fakat pek kısa bir zaman sonra Türk milletinin cevabı öğrenilince dünya bir şaşkınlık devri geçirdi. Hayret ve dehşet umumi idi. Demek Rus taleplerine hayır denebili-

yormuş.. Bu şaşkın devri uzun sürmedi. Amerikan Resicumhuru Truman meşhur doktrinini ilân ederek, her ne bahasına olursa olsun istiklâl ve hürriyetini müdafaya azimli ve kararlı olan Türk milletine ve gene komünistlerin desteği ile büyük bir iç harbin faciaları içinde çırpınan Yunanistana askeri yardımda bulunmağa karar verdi. Şimdi ben iddia edeceğim ki NATO nun temeli fiilen değilse bile hükmen bu doktorinle atılmış bulunmaktadır. Ve bu suretle Türk milleti hürriyetlerini müdafaya azimli milletlere öncülük yapmak şeref ve bahtiyarlığını kazanmıştır.

Rusların kötü niyetleri karşısında demokrasi cephesinin geçirdiği tereddüt ve duraklama devresinin bir de maddi izabı vardı.

Avrupada harp sona erdiği gün Amerikanın Avrnpadaki silâhlı kuvvetleri mevcudu 3.100.000 kişiye baliğ oluyordu. İngilterenin 1 milyon 300.000 Kandanın yarım milyon askeri vardı. Harp sona erer ermez istikrarlı bir sulhün tessüs edeceğine inanan batılılar ordularını derhal terhis etmeğe başladılar. Bir sene içerisinde bu milyonluk ordular mevcutları adeta senbolik bir miktara inmişti. Buna mukabil Rusya ordularını harp zamanındaki mevcutlarile muhafaza ediyor harp sanayiini de tam randımanla çalışdırıyordu. Batı bir defa daha iyi niyetinin kurbanı olmuş bir kelime ile gafil avlanmıştı. Sovyet Rusyanın hudut bilmeyen ihtiraslarına gem vurabilmek için kuvvetten başka birşey tanımayan bu insanlara kuvvetle mukabele etmenin zarureti anlaşılmıştı. Hakiki kuvvet ise birlikden doğar. İşte bunun üzerine ilk olarak İngiltere ile Fransa arasında 1947 Martında Dünkerk'de bir ittifak imza edildi, Bir sene sonra yani Mart 1948 de Brükselde Batı birliğinin temeli atıldı: İngiltere, Fransa, Belçika, Lüksemburg ve Hollanda devletleri arasında Brüksel paktı imza edildi. İşte mahiyeti itibariyle bu pakt Kuzey Atlantik paktının mayası, müjdecisi olmuştur. Çünkü bu yılın sonlarında bu paktın mümessilleri Amerika, Kanada mümessilleri Vaşingtonda toplandılar. Bu toplantıya Norveç, Danimarka bilâhara Portekiz ve İtalya da davet edildi. İki ay süren görüşmeler neticesinde 4 Nisan 1949 da 12 devlet hariciye vekilleri tarafından Kuzey Atlantik paktı imza olundu. Fakat paktın mühim bir zaafı vardı: Haritaya şöyle bir göz atmak bu zafın ne olduğunu anlatmağa kafidir. Bu paktla tesisi düşünülen stratejik cephenin sağ yani Güney Kanadı açıkda havada kalıyordu. Gerek balkan yarımadasına karşı gerek Karadeniz Güneyindeki stratejik bölge ve istikametlere karşı tevcih edilebilecek Sovyet harekâtının karşılanmasında Türkiye birinci derecede rol sahibi bulunmaktadır. Türkiyenin gerek bizzat üzerinde yerleştiği gerek civarında bulunan jeopolitik ve stratejik bölgeler ancak Türkiyenin iştirak ve müdahalesile korunabilirlerdi. Binaenaleyh Türkiye NATO için aslâ ihmâl edilemeyecek bir faktördü. Fakat nedense kuruluşda Türkiye NATO nun dışında kalmıştı. Kimbilir, bazı üyelerin belkide böyle pervazsız, sözünü dudaktan gözünü budaktan esirgemez bir müttefikin ilk hamlede başlarına bir gaile çıkarmalarından mı endişe edildi nedir bu hata yapıldı. Fakat nihayet akıselim, sağduyu galebe çaldı. Bugün NATOnun sağlam kalesi diye anılan Türkiye ve onun yanı sıra Yunanistan 1952 Şubat

(Devamı Sa. 18 de)

ayında NATO ittifakına dahil oldular. Bundan sonra Avrupanın göbeğinde 20 inci yüz yılın teknik kültür, moral endüstri bakımından pek büyük bir kuvvet ifade eden Batı Almanyanın NATO ittifakına dahil edilmesile bu teşekkülün muvaffakiyet ve dünya mukadderatın hakim olma şansı en yüksek derecelere çıkarılmış oldu.

Bugün 15 devletin bütün imkanlarile iş ve kader birliği halinde bir araya geldikleri NATO birliğinin gayesi nedir? Bunun en kısa bir şekilde ifadesi şudur: Dünyayı yeni bir harpten korumak; harp kaçınılmaz hale gelince onu kazanmaya çalışmaktan ibaret. Daha şamil bir ifade ile feci ve neticesiz iki dünya harbinden sonra bir türlü kurulamıyan müstakar bir sulhün tesisile halkın serbest seçimleriyle teşekkül etmiş hükümet şekilleri içinde ve bir arada beraberce sükün içinde yaşamalarını temin.

2 — Milletlerin hürriyetlerini ve müşterek medeniyetlerini korumak

3 — Nato camiası içinde hayat seviyesinin yükselmesinden ve refahın artmasından doğacak ve dünyaya örnek teşkil edecek bir istikrar ve ikbâl bölgesi meydana getirmek.

4 — Nihayet milletleri harbe müracaattan alıkoyacak sağlam ve müşterek bir güvenlik sistemi tesis etmektir.

SONNET

Bir çoğul gül o sizin kadın ürkekliğiniz
Yüzünüzün kuytu bir kenarına çekilmiş,
Bozulmuş parmaklarımın aydınlığına

geniş

Balkonlardan ilk önce aşklarla gelirdiniz.

Turuva gecelerinde Güzel Helene'ydiniz
Ne kentler sizin için özgürlüğünden

geçmiş,

Babil Asmalar'ında açılan kanlı yemiş,
Bir kız şarkıya durmuştu öyle güzel

sesiniz.

Çıplak heykellerindir alımlı kadınlar
Bizans biçimi yüzleri binlerce uykuda
Sonsuz bir bekleyişin yönlerinden

kaçarlar

Sizler yarı soyunmuş, yarı uyanık daha,
Gerçek ya masaldınız karıştınız toprağa,
Başka iklimde şimdi başka çiçekler

açar.

Seyfettin BAŞÇILLAR

DUVAK

Daha değmemişti elleri
Teline puluna
Onsekizinde girecekti
Dünya evine.

Bakın nasıl durup
İçinde o var gibi.
Önün kokusu duyulur
Bunun güzelliği.

Bu beyazlık da öyle
Tam O'na göreydi
Bir alımlı olacaktı—ah! ne var—
Felek yâr olmadı.

Ali PÜSKÜLLÜOĞLU

Geçti Gitti

Elveda ettim yitik günlerime
Ettimde
Ağladım o gecenin hüznüyle

Sezgin TAŞKIRAN

OYUN

Bir avuç toprak alıyorum
ellerinden öpmek geçiyor içimden
bir cadde ortasında yitirdiklerim
geliyor aklıma
aklımı oynuyorum.

parmaklarını oynuyorum, saçlarını
oynuyorum.
bir zaman oyun bozuyor yüzümde
aynalar garip türküler söylüyor
ikindileğin
aynalar beni, ben aynaları
oynuyorum.

Tanrım beni oynuyor ölümsüz
kocaman
ilkin yüzümü yapıyor, ilkin
gözlerimi
gül diyor, ağla diyor bir ses
duymadığımız
susuyorum.

bir avuç toprak alıyorum
kendimi oynuyorum kiremitlerde
milyonlarca yıl
bir buğday tanesi başak başak
beni oynuyor
kendimi oynuyorum.

İbrahim YILDIZ

ANI

Dudakların maviydi ya Akdeniz'de
hani hatırladın mı
Saatler kovalamaca oyununda haşır
neşir
Göz yaşlarında tüm yelkenleri yüzdürü-
yorduk
Bahçeler limonsu kokularıyla bir

Metin KONYALI

Aşk Gemisi

Dün gözlerimi
Gözlerinde gezdirdim
Aşk yolculuğuna çıkan
Bir gemi vardı gözlerinde
Dümeninde ben
Kamarasında sen vardın
Memnunduk bu yolculuktan
Gökde martı
Denizde dalga
Şarkımızı söylüyorlardı
Yavaş
Yavaş
Fırtınalarla
Çarpışıyordu gemimiz
And içmiştik
Batırmıyacaktık onu
Biz yaşadıkça
Aşk gemimizde yaşıyacaktı

Seyhan AKAY

UMUT

Büyük hayellerin eşiğindeyim
İsmi heceliyorum birinci kez
Rengini senden alacak sabahlar
Sular sende bulacak mavisini
Esen rüzgârlara karışırken saçların
Neşeyle kucaklayacağım seni.

Mete ÇUKUROVA

Denizli Güneşli

Seni denizin maviliğinde
Güneşin sarılığında buldum güzelim
İşte ellerim bağla
Denizde balık misali koşuyorum
oltana
Avla.

Aslan CANSIZ

Gurbet

Kasım AVCI

I

Ben benden ayrı, ben benden uzak-
tayım. Yillardır ben bana kavuşmak,
hasretimi gidermek ümidiyle koşmakta-
yım.

« Ben gurbette değilim. » Gurbet
mayam, ben gurbetim. «Atma!» «Yü-
rümeye ayağım!» «Bakma!» «Görme gö-
züm!» diyorum, duyuramıyorum. Göz-
lerimle bakıyor, gördüğüm yerlere gur-
bet tohumunu ekiyorum. Ayaklarımla
sürüyor, her adımıyla gurbet mührü-
mü basıyorum.

Binlerce insan içinde yapayalnız
yaşıyorum. Aradığımı biliyorum. Bul-
duğumu anlıyacağım. Özlemimi gidere-
ceğim; biliyorum. Gören göz, gülen
yüz, söyleyen dil, duyan kulak arıyo-
rum. Boş yere yoruluyorum. Yolda kal-
mış taşıt araçlarına benziyorum.

Beni kuran, beni işleten makine...
Doğduğum yerden alıp, doyduğum ye-
re götüren psikoloji... Gönlümce besli-
yor, kalbimde yaşıyor, sırtımda taşı-
yorum seni... Kalbimi paralama, kam-
burlaştırma beni!.

II

Lokma lokma yediğim ekmeğe; yu-
dum yudum içtiğim su. Neden boğazı-
ma takılıp kaldınız!

Evrene geleliden buyana, bir lok-
ma ekmeğe, bir yudum su, bir an ra-
hat nefes almak için dönen tekerleğim.
Döndükçe parlayan, döndükçe ilerleyen
zerreyim. Kimbilir ne zamana kadar

döneceğim? Geriye çevirme tekerimi
Tanrım. Yolunda sonsuza kadar ilerle-
mek istiyorum.

Aa! Demek sizin de yolunuz, te-
kerleğiniz vardı tren. Ya şu kaplumba-
ğalar kimi bekliyorlar? Neden kanat
açmış kuşlar? Suratlarını astıklarından
belli, bizi gönlümüze bırakmayacaklar.
Dönmemizi yeter bulmayacaklar. İste-
dikleri yöne hangi hızla götürecekler
bizi.. Acı örtme tren; yeni döndüm se-
ferden, bekliyenim yok, yorgunum gi-
demem.

Sonrası

Tekerlekler yürüdü karanlıkların ötesine
En büyük düşler ortada
Dokunsan dağılıverecek
Suların çekintisi bitmedi
Portakal kabuklarında bıçak izleri var
Köprüler kurtulmuş görüyormusun
Yolumuz kısaldı

Yapraklarla beraber sallanıyoruz geceye
Kadehler içkisiz mi kalacaktı
Bu saatte

Ellerin dokunsun en sıcak yönüme
Bir yanıp bir sönen ışıkları düşünme
Tedirginliğim ondan değil

Şükran ÇAPA

Gaziantep'te Sanat Hareketleri ve Dergiler

Gaziantep deyince kişinin usuna el sanatları ve imalâthaneler gelir. Fıstık gelir, bağlıklar gelir, kaçakçılık gelir, çıplak tepeler gelir sonra.

Sanat hareketleri deyince büyük bir boşluk açılır beyninizde. Edebiyat—Sanat ve yeniye bir ilgi görmek epey tolerans sahibi olmakla mümkündür burada. Aksi takdirde yaşlı ve hatta genç münevverlerin aruz—aruz diye direnmeleri karşısında sizde soğursunuz yeneden. Bütün bu kara kefeni yırtmaya çalışan bir kişi var — denebilir — bu kentte.

YALÇIN DÂİ iki yaprak bir dergi çıkarmakta; Fakat doğup büyüdüğü bu kentte 5 tane aboneden gayri hemen hiç dergi satamamaktadır. O, dergisine «Taşra dergisi» der zaten. Her yanına uğradığımızda dert yanar. «Sanatın değerini bilmiyorlar bu şehirde» der. O'na kuvvet verir yılma DÂİ deriz. Oysa bir elin nesi var?...

Birde «Gaziantep KÜLTÜR» dergisi var. Yalnız sanatla ilişkisi pek az bu derginin. Esnaf dergisi demek daha doğru olur buna.

Gaziantepteki bu boşluğu doldurmak gayesiyle pek yakında — tek yaprakta olsa — bir sanat gazetesi çıkarmak yolundayız biz, bir kaç kişi. Bütün hazırlıklar bitmiştir. Sanat severlere salık veririz şimdiden.

Bana sorarlar «Gaziantep sanat yönünden nasıl» diye, geri demeye zorunluyum böyle giderse. Fakat temenni ederimki böyle kalmasın.

M. Nuri AYYALI

SAYFALARDA KALAN

Başımda organtin
Kurdelem
Ayağımda
Kırmızı potinlerim
İyi bakın;
Tanıyacaksınız
Bu benim.

İşte! İşte!... Gene ben
Burada da
Dudaklarım boyalı
Saçlarım Gina
Kesik.
On sekiz yaşımdayım
Bu kez

Bu gelinliğim,
Burada ilk çocuğumla
Buda kocam düğün günü
Frankıyla.

Ne o bir şeymi aradınız
Sayfaların ardında.

Ah! İşte.
Bir onlar kaldı
Sığdıramadım
Kâğıtlara.

Anneannemin masalları
Keloğlan Çizmeli Kedi
Pamuk Prenses...

Sevgi ERSAN

Dört parmaklı incir yaprağına yazılan

ALIN YAZISI

Hem sen yapraklığı bilmelisin
O bahar emmim kızını sevdim
Bu bahar Hatçeyi severim
Yeşermelisin

Ben ademliğimi bilmem mi hiç
Bir düşmiye gör
Ne bahar gelir usuma
Ne Hatçe
Yeterki yapraklığı bil

Tahir PUĞAT

Sahife Yirmibir

Ne Sayarsan Say

Yalancı seni
Ne gülüyon öyle

I

İki yaş kozalak ağacı dikti ayak ucuma
Cansız düştü solgun sokaklar arsızlığından

II

Yaktı beni bir kurşun darbesi
Upuzun bıçaklar girdi soluklarıma

III

Yılgınlıktan söndürdüler bütün ışıkları
Yaban gözler çevrildi üzerime teker teker
Bir nara duyuldu 15 adım öteden! Hecey
Söndürün karanlıkları

IV

Üç ölü çıktı dalgacının meyhanesinden
Körkütük sarhoş
Belliymi hallerinden.

V

Kulak ver! Çılgın kahkaha atıyor sokaklar
Yağcami arkasından gelişine gülüyorlar
Biliyorsun. Arsız kadınlarla dolu orası
Bakma onların gülüşüne gel!
Eğilmek için seni bekliyor direkler.

VI

Çifte davul dövdürecem Salcılarda düğününe
Vali yoluna çifte sıralı adam dizdirecem
Kadınlar birikecek dam başlarına
Söz veriyorum sana öldüğümü göstermiyecem

Dışarda içim içim kar yağıyordu
Sevdiğim oturmuş bana ağlıyordu.

Demir Kanat MUTLU

(15 nci sahifenin devamı)

dürü Bay Talip Yüzak'ın söylediklerini sütunlarımıza aynen geçirerek isteklerini yerine getirmiş bulunuyor. Malum gazeteciliğin birde tecessüs merakı var. Telefonda ateş dansından bahsedilmişti. Bilgi dağarcığımızı yokladık birde ne görelim; ateş dansının bir çok çeşitli oyunları varmış:

1 — Güney pasifik adalarında mehtapta ve bir ateş etrafında vucutları çiçeklerle süslü kızların oynaması. (Türkiyeye gelen dansöz Chelo bunu dünya sahnelerinde modernize etti.)

2 — Orta afrikada yine bir ateş etrafında tamtam sesleriyle birlikte gençlerin oynaması.

3 — Hindîçinde yarı loş bir yerde oynanan ilahi danslar. (Bankong'lu kız kardeşler bu dansı dünyaya daha geniş çapta tanıtmışlardır.)

4 — Anadoluda dağbaşına çıkmış eski efelerin bir ateş etrafında kadın oynatması.

5 — Varyete, tuluat (gülünçlü oyun) tiyatro toplulukları ismi altında çalışan gezgincilerin sahnede yarı çıplak bir halde oynadığı oyun.

6 — Bugünkü Meksikanın eski yerlileri olan «Aztek» lerde ve yine Meksikada bir devlet kurmuş olan «Maza» larda Güneş ilahı için, kurban edecekleri kentin en güzel kızına yaptıkları bir ayin dansı (bu dansa batılı sanatçıların) bazıları «Ölüm dansı» bazıları ise «ilâhi - ateş dansı» ismini vermektedirler.

Bu muhteşem gecede bulunamadığımız için. Adana kız lisesi öğrencilerinin yapmış olduğu ateş danslarının yukardakilerin hangisi veya daha başkası olduğu hakkında okuyucularımıza bir haber veremediğimiz için özür dileriz.

Ticaretliler Gecesi

Adana ticaret lisesi öğrencileri tarafından her yıl olduğu gibi bu yılda «ticaretliler gecesi» tertip edildi. Bu yılki gece geçen yıla nazaran sönüktü.

Şehir Tiyatrosu perdelerini kapadı

5 Mayıs günü Adana Şehir Tiyatrosu müdürü Bay Cezayirli tarafından tiyatro sezonunun kapanışı dolayısıyla bir çay partisi verilmiştir.

Toplantıda Müdür tiyatronun bir yıllık çalışması hakkında geniş bilgi vermiş, genç şairlerden Şükrü Üstün kendi şiirini okumuş çok beğenilmiştir.

ŞÖLEN

KÖR BIÇAK YARASI

Dört duvar arasında yam yamlar çöker
boğazıma
Üzerime al basar tutkuluğunda
Bir cadı karısı gelir küp uçuran
Göğsüme oturuverir değirmen taşı
kalçasıyla

Sonra bir taş atar şeytanın kör dediğine
İki gözümü ahır gider
Birde sen gelirsin dert yanarsın
Karanlık bir bıçak saplarsın sol böyrüme

Eskiden Fleoreans lâmbanla işaret
verirdin geleceğini
Şimdi tutsaklığında desen dokuyorum
kör gecenin
Yıldızlar getiriyorum el ele
Fal Açıyorum

Almışsın bıçağını eline
Tanjant'ını kotanjant'ını hesaphyorsun
atacağın açının
Var tevhası yok levhası derken,
Al! saplayıveriyorsun üç harf arasına.

Ali GÜVEN

Adana Tiyatrosu Müdürü Vediî Cezayirli ile Konuşma

Mehmet B. ŞANOGLU

Üç senedenberi Adanada faaliyet halinde bulunan tiyatro Nisan sonunda üçüncü sene tatiline girdi. Şölen dergisi adına kendisini ziyaret ettim. Şahsı, Tiyatrosu hakkında bizi aydınlattı ek-sik olmasın Cezayirli

Bay Vediî Cezayirli 947—48 yılında Ankarada Devlet Konservatuarından mezun olmuş. Doğduğu şehir Antakya on sene Ankara Devlet Tiyatrolarında sanatkâr olarak çalıştığını söyledi. Adanaya Ankara Devlet Tiyatroları Müdürlüğü tarafından, 1957 yılında Adana Tiyatrosunu kurmak için vazifeli olarak gönderildiğini bildirdi.

— Adana Tiyatrosunun ilk oynadığı Eser nedir?

— 15/Mart/1957 de YAĞMURCU piyesi ile perdelerini açtı.

— 1957 de kaç eser oynadı

— 3 Eser Yağmurcu, 3. üncü Selim, Çöp Çatan.

— Hangileri tutundu?

— 3. neü Selim piyesi.

— Sebebi sizce nedir?

— Halkın Tarihi piyeslere olan alakası diyebilirim.

Birinci sezon Devlet Tiyatrosu sanatkârları tarafından oynanan eserlere, ikinci sezonda da yine Devlet Tiyatrosu sanatkârları tarafından devam edilmiş.

— İkinci sezonu ne zaman açtınız?

— 1/Ekim/1957 de.

— Kaç eser temsil edildi?

— Dokuz. Ümitsiz Saatler, İki E-fendin Uşağı, Haftabaşı, Tahta Çanaklar, Günah Gecesi, Dışardakiler, Hatıra Defteri, Kraliçe ve Asiler, Bir Yastıkta.

— Bölgede bu eserler arasında en fazla rağbet gören?

— Tahta Çanaklar

— Çocuk Tiyatrosundan da bahsedermisiniz?

— Aynı sene içinde birde Çocuk

Uğur Dersanesi

İngilizce Öğretir

Hiç bilmeyenlere en iyi metodlarla herkes için müsait saatlerde pratik olarak İngilizce dersler verilir. Kayıtlar başlamıştır.

Okuli öğrenciler : Fizik, Kimya, Matematik, Tabiiye, İngilizce, Fransızca, Almanca derslerinde en iyi şekilde yetiştirilir.

ADRES : Reşatbey mah. İtfaiye arkası Sokak 116 No. 37 — ADANA

Tiyatrosu kuruldu bu tiyatronun bütün sanatçıları mahalli idi. Bundan maksat; Bölgenin kabiliyetli elemanlarını bulmak, tiyatro sevgisini aşlamak ve yetiştirmektir.

— Çocuk Tiyatrosunun ilk eseri?

— Sihirli Demir. Çok alâka gördüğünden bir sezon devam etti.

—Tiyatronuz müstakil kadrosunu ne zaman kurdu?

— 30/Eylül/1958 de ilk eseride Harputta Bir Amerikalı oldu. Bundan sonra Cinayet Var, Ters Yüz, Hürrem Sultan, Çemberler, 12. nci Gece, Liliom ve Ceza Kanunu ile 8 eser sahneye koydu. Ayrıca Çocuk Tiyatrosuda «Adını Çocuklar Koyusun» ve «Karagöz Amca» olmak üzere iki temsil oynadı.

— Önümüzdeki sene ne gibi eserlerin sahnemizde yer alacağı hakkında bilgi verirmisiniz?

— İstanbul ve Ankara Edebi Heyetlerinin seçmiş olduğu eserler arasından seçim yapılacak. Bunun için Belediye Meclisi tarafından bir heyet seçilmiştir.

— Çalışmalarınıza ne kadar ara veriyorsunuz.

— Dört ay Eylülde kadar Eylülde

piyesler seçilmiş olur Ekim 1959 da ilk piyesi sahneye koymuş oluruz.

— Önümüzdeki sezonda Ankara Devlet Tiyatrosundan misafir sanatkar getirecekmisiniz?

— Bütçenin imkânı nisbetinde. Tabii.. Bunun için Devlet Tiyatroları Umum Müdürlüğü ile gerekli temaslar neticelenmiştir.

— Adana Tiyatrosunun tutumu nedir?

— Adana Tiyatrosunun tutumu Ankara Devlet Tiyatrosunun tutumuna uygun olarak yürümektedir. Ve Ansanb içinde olmalıdır. Yani sahne ve ifade birliği içinde mutalâa edilir. (Rayn Hart) sitili.

— Tiyatro hakkında düşünceleriniz nedir?

Tiyatroyu bir sanat olarak düşünmek lâzımdır. Bütün idari ve mali dinmeler bunun içindir. Halkımızın üzerinde duracağı bu husustur. Bunun dışında kalanlar teferruattır. Sonra Tiyatro bir kül olarak mütalâa edilmelidir. Verilen temsillerin muvaffak olabilmesi eserin kalite ve intizamından belli olur. Ve Tiyatroyu vasıflandırır, isim verir. Münekkidi, seyirciyi alaka-

(Devamı arka sahifede)

Dertli Mahmut

Adana'lı Halk Şairi Mahmut Anılan'ın Şiirleri

Doğan Gazetecilik — Neşriyat Ortaklığı Yayınları arasında bu ay içinde yayınlandı. Bütün kitapçılarda bulunur. Güzel bir kapak içinde 64 Sayfa 2 Lira.

P. K. 134 Adana adresinden temin edilir.

dar edecek husus temsil kalitesidir. İdareciler bu bakımdan sorumlu olmalıdır.

— Tiyatronuzun 1958—59 sezonunda seyirci adedi kaçtır?

— Kırkaltıbin altıyüz elli altı kişi.

— Gelir?

— Yüzonikibin altıyüz otuz lira

— Yarım milyona yakın bütçeniz olduğu söyleniyor açığı nasıl kapatıyorsunuz?

— Evet bu vaziyette üçyüzbin lira belediye yardım yapmış oluyor.

— Başka yerlerden yardım görüyor musunuz?

— Yirmi bin lira Vilâyetten yardım gördük.

— 1958—59 sezonunda en çok halkın tuttuğu eser?

— Hürrem Sultan, Harputta Bir Amerikalı, Ceza Kanunu. Hemen hemen

üç eserde aynı seyirciyi topladı.

— Ne kadar?

— Beşbin ikiyüzün üstünde.

— Bir aydan fazla oynanan eser varmı?

— Hayır her piyes bir ay oynadı.

— Adanada seyirci için düşünceniz?

— Tatmin edicidir. Ve daha yeti-
şeceğine kâniyim

— Belediye ile Tiyatro Müdürlüğü için uzun vadeli bir anlaşmanız olduğu söyleniyor, doğrumu?

— Bütün dünya Tiyatrolarında sanatkârlar müesseseleri ile kontrat ak-
tederek çalışırlar, aynı esaslar dahilinde bende Belediyeye mukavele ile çalışmaktayım.

Rejisör Bay Vedî Cezayirli çalışan, dinamik genç bir kişi, Adananın Genç Tiyatrosunun bölgeye, Tiyatro sanatını sevdirmesi gerekli.

—(O)—

TOROS

Nebati Margarini pek yakında

ÇIKIYOR

Bol Vitamin, Nefis koku, Fevkalâde Lezzet

Bir Tecrübe Kâfidir.

Remington Tamir Servisi

Telefon : 2 7 2 2

YIKAMA

TAMİRAT

BAKIM

REVİZYON

Remington

TAMİR ATÖLYESİ

Ticaret Bankası İş Hamı kat 2 Karasoku
ADANA

MAKİNALARINIZIN ÖMRÜNÜ UZATIR

Her Tip ve Marka Makinalarınızın, İhtimamlı Bakım ve Servisleri için

REMİNGTON RAND

Tamir atölyesine telefon etmeniz kâfidir.

İLERLEYİŞİN ZİRVESİNDE

AIR FRANCE

Dünyanın En Büyük Hava Şebekesi Doğu — Batı Umum Mümessili

C. K. ESATOĞLU

ŞARKİŞ Sanat Galerisi Abidinpaşa Caddesi No. 43 - Tel. 1005 - ADANA

BİLETLER DERRDAL VERİLİR

GİDECEĞİ YER :

ÇELİK

Kollektif Şirketi

İnşaat Malzemesi ve Bilumum

DAHİLİ TİCARET

Adres : Kalekapısı Kasım Gülek Apt. altı No. 191-B

Telefon : 1649

ADANA

Muhterem Manifatura Tüccarının Nazarı Dikkatine

BOSSA T. A. ŞİRKETİ

BASMA FABRİKASI

Bol çeşitlerinin satışına devam etmektedir

Siparişler derhal teslim edilir.

Telefonlar : 1810 - 1813 - 2136

ADANA